

Eaglais Shaoir

na h-Alba.

IOMRADH AIR CRAOBHSGAOILEADH AN T-SOISGEIL LEIS AN
EAGLAIS SHAOIR.

AIR A CHUR A MACH UAIR 'S AN RAIDH.

Air. 31.]

IULAUDH 1, 1882.

[A' Phris, Sgillinn.]

AN T-ARD-SHEANADH.

HOINNICH Ard-Sheanadh na h-eaglais air an ochdamh là deug de cheud mhios an t-samhraidh, an dearbh là de'n mhios a bhios iomraideach gu bràth, air an d'rinn an eaglais, naoi bliadhna deug 'ar fhichead roimhe so, a ceangal ris an staid a bhriseadh, agus an do ghabh i a h-àite cha-n ann mar chomunn, no eaglais Easaontachail, ach mar Eaglais na h-Alba, agus i nis—SAOR. Is iomadh caochladh mòr a tha air tachairt o'n àm sin. Tha a nis a' mhòr-chuid de na ministearan agus na seanairean a ghabh pàirt anns an Dealachadh, agus anns a' choimhstri a threoraich gu sin, mar a tha a' mhòr-chuid de'n t-sluagh aig an bheil cuimhne air na nithe sin, air “dol air slighe na talmhainn uile,” agus cha-n aithnich an àitean an so iad nìs mò. Tha e nadurra gu'n biodh faireachdainnean dlan-laidh ag éiridh air uairean ann ar cridhe ann am beachdachadh air, agus an dol air feadh a' chomh-chruinn-eachaidh shomalta, urramaich, le cuimhneachadh air na làithean a thréig, agus ionndrainn air mòran de na h-còlaich, agus de na saoidhean cliuicheach a bha glie an comhairle, agus treun ann an cathachadh air son na firinn agus na còrach. Ach tha na geallaidhean seasmhach, “An àite d' aithrichean bithidh do mhic” (Salu xlv. 16), agus “Mo Spiorad a tha ortsa, agus mo bhriathran a chuir mi ann ad bheil, cha dealaich iad ri d' bheil, no ri beul do shliochd, no ri beul shliochd do shliochd, deir an Tighearna, o'n àm so eadhon gu sìorruidh” (Isa. lix. 21). Agus cha-n 'eil teagamh againn nach 'eil na geallaidhean so air an coimhlionadh, ann an tomhas mòr, dhuinn mar eaglais. Faodaidh nach 'eil uiread dhaoine as a bha aon uair 'u ar measg a tha barraichte ann an tiodhlacan agus an gràsan, ach is e ar barail gur tearc linn anns an robh tuilleadh de dhaoine fòghlumta, endmhor agus diadhlaidh na tha nis 's an Eaglais Shaoir. Do'n Tighearna buinidh an cliu.

Mar is gnàth, bha mòran chùisean air an toirt air beulaobh an Ard-Sheanaidh co-cheangailte ri suidheachadh agus cur air aghaidh aobhair Chrìosd, arson aig an tigh, agus ann tìrean céin. Bha ni no dhà mu'n robh eadar-dhealachadh barail agus beagan deasboireachd, ach ré na h-ùine, bha gean maith agus gràdh bràthaireil a' riaghladh ann an tomhas comharraichte. Cha-n fhaca sinn Ard-Sheanadh riamh auns an robh barrachd aire agus chraim air an taisbeanadh a thaobh fìor bheatha, agus soirbheachaidh spioradail, agus oibre sònruichte na h-eaglais.

Bha aon uì àraidh—agus b'e an ceud ni—a thog an t-Ard-Sheanadh, is e sin, staid diadhachd agus deadh-bheus 'n ar tìr féin. Bha co-labhairt fhada dhurachdach, maille ri iomadh urnuigh, mu'n ghnòthuch chudthromach so. Tha feum sònruichte air gu'n gabhadh an eaglais gu cridhe e. Tha e muldach r'a ràdh gu bheil mi-chàram agus mi-dhiadhachd air meudachadh gu mòr 'n ar meadhan. Ann an Glaschu a mha'n tha e air a mheas gu bheil sè no seachd a dh'fhicheadan mìle a tha 'n an coigrich do thigh an Thighearna agus do mheadhonan nan gràs. Tha mòran air a dheanamh gu coimheachadh ris an ole mhòr so; ach feumaidh an eaglais, agus a buill fa leth, dèsgadh air a' ghnòthuch mar nach d' rinn iad riamh, gu greim a ghabhail air

a' mhuinntir a tha mar so air tuiteam air falbh, agus a tha beò mar na Cinnich. Anns a' cho-labhairt a ghabh àite bha mòran air a ràdh mu mhìsg agus mu mhi-bheusan eile. Tha misg gu h-àraidh 'n a plàigh a tha air tighinn gu àirde eagalaidh, air chor as gur i masladh ar duthcha, agus a' chùis-bheachaidh, o'n taobh a muigh, a's mò air soirbheachadh an t-soisgeil 'n ar measg. B'i beachd na cuid a bu mhò a labhair gur e dleasdanas Chrìosduidhean, air sgàth eisimpleir, iad fèin àicheadh eadhon a thaobh an fheum a mheasadh iad ann fèin ceadaidhte a dheanamh de dhlìbh làidir.

Tha an obair ann an t-rean cèin air a giùlan air a h-aghaidh le end agus dìchioll comharraichte, agus le ionnadh comharradh air beannachadh an Tighearna. Air a' bhliadhna a chaidh seachad, bha àireamh neo-àbhaiseach air ann baisteadh, am measg Iudhach agus Chinneach. Bha e taitneach a bhi 'g èisdeachd an ionnraidh a chaidh a thoirt seachad leis na teachdairean a thainig as na h-Iunsean, à China, à Africa, agus à eileanan a' Chuain deas; agus bu chòir dha ar brosnachadh gu ath-nuadhachadh end agus saothair.

Bha co-reusonachadh, mar a's abhaist, mu'n Eaglais Stéidhichte. Cha-n e gu bheil eadar-dhealachadh air bith ann am barail mu phrìomh-bhunaitean na h-Eaglais Saoire. Cha-n 'eil ach an aon bheachd mu'n dàimh a tha cothromach agus sgrìobturail a bhi eadar Stàid agus Eaglais, agus mu dhleasdanas an uachdarain aimsireil a thaobh creidimh agus eaglais Chrìosd. Cha mhò a tha eadar-dhealachadh barail mu'n encoir a tha anns an eaglais a tha a nis air a stéidheachadh a bhi a' seallachadh àite agus beathachaidh Eaglais na h-Alba. Na bha a dh' eas-còrdadh ann bha e mu'n dòigh air am faodadh cùisean a bhi air an ceartachadh. Bha dà chomhairle air an tairgseadh,—aon le Sir Henry Moncreiff, agus an aon eile le Dr. Rainy; ach cha robh iad da rìreadh an aghaidh a chéile. B'e beachd Shìr Henry nach bu chòir beantuinn ris a' cheangal a tha eadar an Stàid agus an Eaglais Stéidhichte ach air bonn an *Agartas Còir* agus a' *Phrotest*. Bha Dr. Rainy, air an làimh eile, a' cumail a mach gu bheil araon an t-*Agartas Còir* agus am *Protest* ag agradh gu'n iarradh an Eaglais Shaor an ceangal a bhi air a sgoineadh gun dàil. Thug 472 an guth air taobh Dhr. Rainy, agus 122 air taobh Shìr Henry.

Che chòir dearmad a dheanamh air a chur an cèill nach 'eil fialuidheachd an t-sluaigh do aobhar Chrìosd a traoghadh. A dh'aindeoin gach nì mì-fhàbharach anns an fhreasdal, tha e 'n a aobhar taingeachd nach 'eil ionnhas an Tighearna air a dheanadh. Bha an t-sluh a bha air a chur crìnn air son na h-uile aobhar air a' bhliadhna a chaidh seachad fada os ceann na bha ann an uiridh. "S le Dia an talamh agus a làn," agus cha do chaill duine rianail air a bhi 'toirt dha de a chuid fèin.

A' GHAIÐHEALTACHD AGUS NA H-EILEANA.

IONNADH BLIADHNAIL A' CHOMUINN GHAIÐHEALACH.

Is ann le mòr dhuilichinn a tha againn r'a aithris gu-n do bhacall an t-Ollamh urramach MacLachlainn, le staid a shlàinte, o bhi a' lùthair air a' mìos a dh'fhalbh aig coimneamh Ard-Sheanaidh ar n-Eaglais; agus gu-n do mhèasadh fèumail leis, air son an aobhair cheudna, a dhreuchd mar Cheann-suidhe a' Chomuinn so a thoirt thairis. Is còl do mhòran d'ar luchd-leughaidh, o'm fìorachadh fèin, an dìchioll, an t-saothair, an dìseachd, agus an treibhdhìreus eridhe leis an do chòimhlion e dleasdanasan na h-oifig cudthromaich so a nis r'è oclh bliadhna 'ar fhichead. Calma ann pearsa, agus misneachail an eridhe ged a bha e, cha b'iongantach, an dèigh a saothairean bonnhoir, ged a dh'fhàinicheadh a threòir,

no ged robh mothachadh aige d'a fheum air tomhas foise. Tha an duil air a h-altrum, le beannachadh an Tighearna, gu-m fènd tomhas slàinte agus neirt a bhi air aiseag dha, air chor as gu-n bi an t-còlas agus an gliocas a dh'èanaicheadh dha air an cur fathasd gu buil a chum maith na Gaidhealtachd d'an d'fhug e gràdh.

An àit an Ollamh urramach, thugadh seachad do'n Ard-Sheanadh Iomradh bliadhnail a' Chomuinn le Mr. Ià à Inbhear-Naruinn, a bha 'n a fhear-cuideachaidh do'n Cheann-suidhe air a' bhliadhna so a chaidh, agus a fhuair mòr-thaing o'n Ard-Sheanadh air son na seirbhis a rinneadh leis do'n aobhar ré na bliadhna.

Am measg nithean eile a dh'ainnicheadh le Mr. Ià,

dh'aithris e gu bheil ionnhas a' Chomuinn nì's mò na bha e aig an àm so an uiridh. Tha aca 'n an làimh a nis £204, 18s. 10d.; ach feumaidh iad an t-suin so, maille ris na tioldhacaibh a' gairid a dh'fheudas iad earbsadh fhactainn ré an t-samhraidh, a dheadh-riaghladh, chum as nach tuit iad ann an fiachaibh mu'n tig deireadh an fhogharaidh, an uair a bhitheas an tional-airgid bliadhnail air a thogail leis an Eaglais air an son. Air do'n Ard-Sheanadh 's a' bhliadhna 1877 tional bliadhnail orduchadh air son na Gaidhealtachd, rùnaich an Comunn tuarsadal an luchd-saothrachaidh a leasachadh, tuilleadh cuideachaidh a thoirt do dhaoineibh òga chum am foghlum air sin ministreileachd na Gaidhealtachd, agus eàrnaidhean iomallach fhiosrachaidh air nach robh iad comasach ruigheachd roimhe sin; agus is ann le taitneas nach beag a tha an Comunn ag aithris gu bheil na rùntean sin 'g an coimhionadh, ach a mhàin mu thim-chioll duais an luchd-saothrachaidh. Bhitheadh e ro-thaitneach leo, na 'n eadaidheadh mend an iomhais dhoibh tuarsadail nan searmonaichean urramach agus an luchd-ceasnachaidh a tha 'n an seirbhis a leasachadh gu mòr. Aig an àm cheudna, tha iad ag aideachadh le taingealachd gu robh tional-airgid na bliadhna a dh'fhalbh nì 'b' fhèarr na bha e rianh, ach air aon bhliadhna eile. Fhuair iad mar thiodhlacan agus mar dhileaban £1697, 9s. 5d.; agus thug clann nan sgoilean Sàbaid £73, 9s. 2d. chum cuideachadh le ionnhas a' Chomuinn so. Feudar leasachadh ionnhas a' Chomuinn, agus mar sin meudachadh an seirbhis, fhacinn o'n ionradh so a leanas:—Ann an *de* bhliadhna 1863-64 agus 1864-65, cha do chaith iad ach £6308, 14s.; ach air an aon bhliadhna so a dh'fhalbh, chaithheadh leo £5327, 1s. 7d. Mar sin cha-n 'eil mìle punnd Sasunnach a dh' eadar-dhealachadh cadar na tha iad a' caitheamh a nis ann an aon bhliadhna, agus na bha iad a' caitheamh anns na dhà, o chionn ochd bhliadhna deug. A thaobh an rian a dhealbhadh 's a' bhliadhna 1857, gu cuideachadh le coimhthionalaibh bochda chum teachd-aircan suidhichte chur os an ceann, fhuaradh e 'n a bheannachd ro-mhòr do iomadh eàrnaidh fheumach air feadh na Gaidhealtachd; agus tha an t-ionnhas a chuir-cadh a mach air riadh, air son na crìche sin, a nis air ruigheachd £15,250. Tha fichead coimhthional againn a nis a chuidichear leis an ionnhas so. Fhuair an ceud aon diubh cead gu ministeir a ghairm 's a' bhliadhna 1859, agus an aon mu dheireadh 's a' bhliadhna 1879. G'au gabhail thar a chèile, chuireadh n' ar n-Eaglais 's a' Ghaidhealtachd, air an dòigh so aon coimhthional gach bliadhna, ré fhichead bliadhna, agus iad làn-uidheamaichte — fhad 's a dh'fheudas daoine an t-uidheamaich a thoirt—chum seirbhis an Tighearn

a chumail suas. Cha b'fhuras do mhinisteir sam bith, ann an iomadh seadh, clach-chuimhne nì 's fìghaile fhaighinn air a togail mar chuimhneachan air, na bhitheas aig Ceann-suidhe urramach a' Chomuinn so anns na coimhthionalaibh ud, a thogadh suas agus a chuidicheadh fo a chùraim athair-eil-san. Tha nithe do 'n t-seorsa so, co maith ri sinsireachd agus ri eachdraidh ar n-Eaglais, a' nochdadh gu bheil a' chòir a's fearr againn a bhi air ar meas, agus air ar gairm 'n ar n-Eaglais Dhùthchasaich na h-Alba.

Fhuair a' Phaire, ann an Leòdhas, cead a chum ministeir a ghairm 's a' bhliadhna 1879; agus tha Ceann-Locha 's an eilean sin ag iarraidh a' cheud cheudna o'n Ard-Sheanadh air a' bhliadhna so. O chionn ùine ghearr thaisbeanadh, le càirdibh Eaglais na Stàid, gaol neònach do'n eilean sin; agus chuir iad suas dà thigh-aoraidh eile ann, ged a bha na sè thighean-aoraidh, a bha aca roimhe sin 's an eilean, an coimeach a' bhi falamh. Cha b'urrainn iad a bhi ach falamh; oir a réir cunntais a fhuaradh 's a' bhliadhna 1874, cha robh ach mu cheithir cheud agus trì fichead anam 's an eilean air fad nach robh coimheangailte ris an Eaglais Shaoir, an feadh a b'e làn-àireamh an luchd-àiteachaidh 23,439. Chualas mòran fàilheadaireachd an tràth sin, gu-m pilleadh an sluaigh gu dian, agus gu togarrach a dh'ionnsuidh na h-Eaglais Stéidhichte; ach tha i fathas co fada o choimhionadh 's a bha i rianh. Bha càirdean geitach fo eagal, agus naimhde ladurna ri h-uail, gu-n tionndaidheachd mi-dhileachd agus tréiginn na h-Uige gu bhi 'n a thoiseach na crìche do shoirbheachadh ar n-Eaglais air a' Ghaidhealtachd; ach, gu seallbach, bha aron càirdean dileas agus naimhdean geura le chèile air an mealladh. Tha e air aithris gu bheil cuid de bhraighdibh Uige air pilltinn o'm bruid a cheana, agus gu bheil tuilleadh gu leantainn. A thaobh oibre agus soirbheachaidh spioradail, tha cor na h-Eaglais Stéidhichte air feadh na Gaidhealtachd ro-choitach ris a' bheachd a dh'aithriseadh uimpe le boirionnach ann an Leòdhas, ris an do chuir a ministeir a' cheid, "An urrainn thu innseadh, a bhean, co i an Eaglais neo-fhaicsinneach?" An dèigh meallrachaidh car tiota, fhreagair i leis an urram a tha dualach do na Gaidheil, "Ma ta, cha-n urrainn mise innseadh dhuibh, mur i an Eaglais Stéidhichte i." Ann an iomadh àite, tha i neo-fhaicsinneach gu lèir, ach a mhàin gu bheil tighean-aoraidh agus ministerean aice. Gleidhidh an t-airgid iad sin le chèile; ach is e an nì a tha cruaidh na h-Eaglaisean a' nochdadh le luchd-aoraidh. Air an làimh eile, is e an nì a tha cruaidh air a' Chomunn againne thighean-aoraidh agus teachdairean fhactainn; oir co luath 's a thogar Eaglais, agus a shuidhichear ministerean innte, tha

an sluagh air ball a' cruinneachadh d'a ionnsuidh, agus 'g a mbhiseachadh 'n a shaothair. Mar so tha gairm as àr a' teachd gu buill shaoibhir agus fhialuidh na h-Eaglais, chum còmhaidh a thoirt do 'n aobhar nuaith so, ionns gu-m bi còimhthional bochd eile, air feadh na Gaidhealtachd, air an eir ann an suidheachadh 's am feud iad gairm a thoirt do theachdair suidhichte, gu saothrachadh 'n am measg.

An dèigh labhairt mu thimchioll na dilib mòire a dh'fhàgadh le Dr. Binny Webster—dileab o'm bheil seachd ministeirean deug thar fhichead air feadh na Gaidhealtachd aig an àm so a' faotainn £12 's a' bhliadhna, agus dileab a bhithas gu h-aithghearr air a meudachadh le £2300,—agus au dèigh ionradh a dheanadh mu fhialuidheachd Mhr. Uilleam Mhic Iom-buinn agus a chàirdan, a tha a' toirt còrr is £200 gach bliadhna gu cuideachadh le stèipneibh cuid de mhinistearibh na Gaidhealtachd, chaidh Mr. Lì air aghaidh gu laoidh a dheanadh air dithis de mhinistearibh na Gaidhealtachd, a chrìochnaich an turas agus an saothair air a' bhliadhna so a chaidh. B'iad an dithis dhaoine urramach sin Mr. Domhnallach a bha an Uraigh, agus Mr. Cipein a bha an Arochar. Bha an t-ionradh a thugadh m'an timchioll, le ministearibh a bha còlach orra, mar a leanas:—"B'e Mr. Domhnallach seannair na Cleire aig Inbhir-Feobhaircan, agus an t-Seannaidh aig Ros. Air a' bhliadhna 1830, shuidhicheadh e, mar fhear-cuideachaidh agus mar fhear-ionaid 'athar féin, 'n a ministeir ann an a'gheachd Uraigh, far au do shaothraich e le taitneas agus tairbhe d'a shluagh, agus le dilseachd d'a Mhaighstir ncamhaidh, air son còrr is leth-cheud bliadhna. Mar shearmonaiche, mheasadh e leis na h-uile 'n a theachdair a bha gu sònraichte freagarrach chum togail suas agus àrachaidh òigheachd Dhé, chum seòlaidh a thoirt dhoibh-san a bha fo iomagain, chum comhlurtaich a fhrithcheilidh dhoibh-san a bha ri bròn, agus chum dèsgaidh do 'n dream a bha gun chùram. Mar aodhaire, b'esan athair a threuda gu léir, a dh'annair suas ris mar chomhairliche 'n an uile dheuchainmibh agus àmhgharaibh. Mar bhall de chùirtibh na h-eaglais, bha e air leth riaghailteach agus cliù-thoilteannach. Ann an aon fhocal, bha e 'n a dhuin' uasal diadhaidh, agus 'n a eiscampair de na bhineadh do mhinistear dithchea a bhi." "Bha Mr. Cipein 'n a dhuine a ghràdhachadh gu ro-mhòr, agus air am bi cuimhne thaitneach aig na h-uile d'am b'aithe e. Aig amannuibh gluasadach an Dealachaidh, thug se e féin do 'n Tighearn, agus, a' cur cùl ri buannachd aimsireil, rinnaich e a bheatha a choisrigeadh do mhinistearleachd na h-Eaglais Saoire. Air dha bhi 'n a dhuine de thàlmanuibh agus de ghràsaibh a tha ainmean, bha e

ro-fhreagarrach chum aon do na h-aitibh a 's inbhuiche 's an eaglais a ionaid le tairbhe; ach mhothaich e agartas na Gaidhealtachd, agus anns an dèigh 'bu neo-fhèiceile thionndaidh e air falbh o gach uile raon geall-tuinneich eile a bha fosgaidh dha, agus rium e dhiùil chum uiread a dh' eòlas fhaotainn air cànan nam beann 's a dh' uidheamaicheadh e chum an soisgeul a shearmonachadh do na Gaidheil 'n an cànan féin. Shuidhicheadh e air tùs ann an cilean Raarsaidh, agus an dèigh sin ann an Arochar; agus anns na h-aitibh sin le chéile, shaothraich e le mòr-dhùrachd agus le buaidh, air chor as gu-n robh cridheachan an t-sluaigh air an cosnadh leis."

Tha an bàs a' toirt aoin an dèigh aoin mar so air falbh, araon o mheasg ar teachdairean, agus o mheasg ar sluagh; ach tha e ro-shoilleir fathas gu h-i an Eaglais Shaor eaglais nan Gaidheal an diugh, mar a b'i 's a' bhliadhna ainmeil 1843,—nì a ta air a dhearbhadh dhuinn le tabhartasaidh ar còimhthionalan Gaidhealtachd do Ionmhas-beathachaidh nam ministear a bhi nì 's fèarr air a' bhliadhna so na bha iad an uiridh. A' gabhail nan naoi Clèirean deug Gaidhealtachd thar a chéile, tha leasachadh maith air a thoirt do'n Ionmhas sin leo: agus ann an àitibh-searmonaichaidh a' Chomunn so, thionaladh air a' bhliadhna a dh'fhalbh £530, 3s. 8d., suinn a tha £159, 17s. 1d. os cionn na thionaladh matha an uiridh.

Ach is e an nì a tha taitneach leinn os cionn nan uile nithe gu bheil ionradh 'g ar ruigheachd, o chuid d'ar luchd-saothrachaidh, mu thimchioll dèsgaidh agus iompachaidh anama neo-bhàsmhor, agus gu bheil cuid d'ar n-àitibh-searmonaichaidh ann an suidheachadh ro-ghealltuinneach aig an àm so. Mar shampuill dhuibh sin, tha ionradh taitneach air teachd d'ar n-ionnsuidh o Phartuig, o Seipneis, agus o Aobarrachdail. Thugadh naigheachd mhaith thugainn mar an ceudna le teachdair a chaidh o'n Chomunn a dh'fhiosrachadh Eileanan ionallach na Gaidhealtachd. Tha ean ag ionnsaidh gu bheil Uidhist mu Thuath, agus na h-Earadh, agus gu h-àraidh Beinn-a'-Mhaoil, ann an staid ro-ghealltuinneach a nis. Tha coslas oibre sònraichte gràs 'n an cilean sin. Air na mìosaibh a chaidh seachad, thaisbean an sluagh dùrachd neo-ghuathaichte, a' cruinneachadh gu searmonachadh an Fhocal, gach àm a gheibheadh iad an cothrom; agus tha an soisgeul coltach ri bhi a' drùigheadh gu mòr orra. Ann an cilean Bhein-a'-Mhaoil, tha ocd ceud deug de luchd-àiteachaidh, d'am bheil 900 co dhiùbh 'n am Papanach. Ann am freasdal Dé tha cothrom a nis air a dheònachadh chum tuilleadh a dheanadh air son an t-sluaigh sin na rinneadh le ar n-Eaglais fathas: agus tha dà nì àraidh 'bu chòir a

bhì deanta gun dàil,—air tìs, tigh-aoraidh a thogail a chumadh ceithir cheud pearsa; agus a rìs, an t-eilean a dheanamh 'n a àite-scarmonachaidh, le suil ri bhì ann an àine ghearr 'n a choimhlithional suidhichte. Tha àite-ean eile air an d'rinneadh luaidh, ach mu thimchioll nach 'eil rùm againn gu sgrìobhadh.

Tha an t-ionradh mu thimchioll oibre a' Chomuinn aig na bailtibh iasgaich a' nochdadh fàis agus cinn-eachaidh; agus air a' bhliadhna so, air son na ceud uaire, tha an Comunn a' cur teachdaire dh'ionnsuidh nan Gaidheal aig an iasgachd an Arco. Bha aon de na teachdairibh, air a' bhliadhna a dh'fhalbh, a rinn luaidh gu sònraichte air na luairidibh d'am bheil na h-iasgairean fosgailte, gu h-àraidh ann an comh-cheangal ri peacadh na h-ana-measarrachd, no na misge. Gidheadh, g'an gabhail thar a chèile, chan fhaighear 's an rìoghachd air fad euideachd nìs stnana, no nì 's deadh-bheusaiche na ar n-iasgairean Gaidhealach; agus is bochd an nì, gu-n tugadh beagan de dhaoibh amaideach, le 'n gluasad ana-measarra, mas-ladh air am bràithribh, agus air an dùthaich o'n d' thàinig iad. Is aobhar ghairdeachais e do chàirdibh nan Gaidheal gu bheil Cuideachd Mheasarrachd Ghaidhealach air a cur suas o chionn dà bhliadhna, agus gu bheil trì mìle pearsa a nis ann an comh-cheangal rithe. Bu mhaith na 'm bitheadh iad 'n an deich mìle fichead.

Te fhialuidheachd Mhr. Martin a' Achendennan —seanair ro-mheasail a bhuineas d'ar n-caglais,—tha an Comunn, air a' bhliadhna so, air cur clùisean an

ordugh eum dithis dhaoine freagarrach a chur uatha, a reiceadh leabhraichean maith am measg nan iasgair. Tha aon de na daoibh so air falbh gu Eirinn; agus tha e g'a dhòl as a sin gu oirthir Ghallaibh. Tha am fear eile a' tòiseachadh aig Barra, agus na h-aitibh-iasgaich eile air taobh siar ar dùthcha; agus tha e a' dol uatha sin gu Baile-nam-Frìsealach, Ceann-Phadruig, agus bailtibh eile air taobh soir na dùthcha. Tha siun ag earbsadh mòr-mhaith o oidheirpibh nan daoine so chum sgrìobhaichean fallain a chraobhs-gaoileadh am measg nan Gaidheal, a ghiùlainneas iad gu 'n teaghlachibh féin, anns na eòchaibh éine 's am bheil an comhnuilth.

Bha iomadh nì eile ann an Iomradh a' Chomuinn, air son nach 'eil rùm againn an so: ach feudar aithris, ann an comhdhùnadh, gu-n d'riinn an t-Ollamh Mac Lachlainn, agus an Comunn, a mholadh do'n Ard-Sheanadh gu-n rachadh an t-Ollamh Rainy a chur air leth mar Cheann-suidhe a' Chomuinn so, ann an àite an Ollaimh urramaich, a tha a nis, le steid a shlàinte, air a chomh-éigineachadh gu obair a thlaeth a thoirt thairis. Dh'aontaich an t-Ard-Sheanadh agus an t-Ollamh Rainy gu-n rachadh comhairle a' Chomuinn a ghabhail: agus is e ar n-iartas agus ar dùil gu-n bi saothair air Cinn-suidhe ùir, agus obair a' Chomuinn agus nan teachdair a tha 'n an seirbhis air an aideachadh, agus air am beannachadh gu mòr leis an Tighearn; agus gu-n bi a' Ghaidhealtach air feadh a crìochan gu léir a' soirbheachadh tre shearmonachadh an Fhocail.

—o—

GEARR-IOMRADH MU SHEORAS WISHART

(air a leanuinn).

V.

AN uair a bha a' phlàigh a' caitheadh as, fhuair Wishart litir o a chàirdean, uaislean taobh an iar Albainn, ag iarraidh air an coinneachadh an Dùnèidinn, agus deas-boireachd a chumail gu follaiseach an sin ris na h-eas-buigean. Dh'aontaich e gu toileach. Ach mu'n d' thàinig an t-àm a shonruicheadh, thug an Cardinal ionnsuidh uaigneach air a bheatha. Dbealbh e litir mar gu-m b'ann o aon d'a chàirdean Wishart, triath Chinneir, ag aslachadh air tighinn far an robh e gun dàil, oir gu'n do glacadh e le tinneas obann. Chuir e an sin trì fichead fear armaichte gu luidhe am fàth air an rathad a bha e gu ghabhail agus a ghilacadh. Dh'fhalbh

Wishart agus beagan chàirdean maille ris. Ach gu h-obann stad e, agus an deigh meòrachadh car tacaìn, phill e. An sin thuit e riù, “Cha tèid mi; tha Dia 'g am bhacadh; tha mi dearbhta gu bheil foill ann.” Air do a chàirdean dol air an aghaidh, fhuair iad an luchd feall-fholach, agus thàinig iad agus dh'innis iad sin da. An sin thuit e, “Tha fios agam gu-n crìochnaich mi mo bheatha ann an lannan an duine fhuileachdaich sin; ach cha-n ann air an dòigh so a bhitheas e.”

An uair a thàinig an t-àm a chomharraicheadh, chuir e 'n aghaidh air Dùnèidinn. Chaidh e troimh Dhundeagh gu Ionarghabhraidh far an do chaithe e an oidhean a tigh Sheumais Watson. Ghabh an tigh uile mu thàmh; ach cha b'urrain do Wishart eadail. Dh'fhàg e a sheomar,

agus dh'farr e àite anns an fhaigheadh e bhi 'n aonar maille ri Dia. Oir thàinig eagal agus crith air, agus ghluac uamhunn e. Fhuair e àite shùbhach dlùth air an tigh far an d'fhicheadh e sìos agus suns car time. Ach cha d'fhàinig combhfurtachd d'a ionnsuidh. B'e uair a dh'orchadais a bha ann; agus air dha tuiteam air aghaidh, dh'òirt e mach 'anam ann an eòsanidhean agus an deòir maille ri urnuighean. An deigh ùine, fhuair e fois, agus phill e dh'ionnsuidh an tigh. Choinnich fear-an-tighe e, agus dh'fhearrach e dheth c'ait an robh e. Ach cha-n innseadh e dad dhoibh. A ris air an ath mhànuinn dh'fhearrach iad dheth, ag aideachadh gu saor gu-n do lean iad e, agus gu-n robh iad 'g a fhaicinn. "B'fhearr loam," ars' ean, "gu-n robh sibh"n ur leapaichean, agus bhiodh e na bu bhuannachdail dhiubh, oir is gann gu-n robh mi air mo chleachdadh gu maith." Dh'aslaich iad air gu-n abradh e ni èigin a bheireadh combhfurtachd dhoibh, do bhrìgh gu-n robh iad air an cridh a' faicinn a dhoilgheis. Ach fhreagair ean, "Innsam dhiubh gu bheil dearbhadh agam air gu bheil mo shaothair dlùth air a crìch, agus nime sin iarraidh air Dia maille riomsa nach fannach mi nis an uair a tha an cath a' tighinn guis a thothead." Agus an uair a bha iadsan a' gul, agus ag ràdh, "nach robh mòran combhfurtachd an sin doibh-san," fhreagair e, "Cuiridh Dia combhfurtachd thugaibh a'm dhèigh-sa. Bithidh an rioghachd so air a soilleach-agh le solus soisgeil Chrìosd, cho soilleir 's a bhi rioghachd riamh o làithean nan abstol. Bithidh tigh Dhé ann; seadh, cha bhi e dh'èasbhuidh na cloiche-mullaich. Agus cha bhi so fada 'g a dheanamh. Cha-n fhuiling mòran as mo dhèigh-sa, mu'm bi glòir Dhé gu soilleir air a foillsachadh, agus an buadhaich i dh'Àindeoin Shatain."

Air an là sin dh'fhàg e Ionarghabhraidh gu dol do Lìte, far an robh dùil aige uaislean an Taoibh-an-iar a choinneachadh. Ach cha chualas guth natha; agus o'n a bha Wishart ann an cumart mòr, chomhairlich a chàirdcan da fannuinn an falach. Ach cha robh e suaimhneach 'n a spiorad agus e 'n a thosd gun bhi 'searmonachadh. Air coithir Sabaidean an deigh a chùile shearmonaich e ann an eaglaisean timchioll Dhùn-èidinn. 'N a shearmoinean uile roimh-iunis e giorrad na h-ùine a bha aige gu saothreachadh, agus mu a bhàs a bha na b'fhaigse, thuir e, na a chreideadh neach air bith.

VI.

O nach d'fhàinig guth o uaislean an Taoibh shuas, thàinig Wishart do Haddington; ach le eagal a' Chardinal cha a robh a luchd-èisdeachd cho ìomhor 's a bha dùil

aige. Chuir so trioblaid air; agus auu am meadhan a mhi-mhisnich thàinig guth o a chàirdcan 's an Taoibh shuas nach b'urraim doibh a choinneachadh. Dh'fhaodadh o gearan air gu-n do threoraich iad e gu cumart mòr, agus gu-n d'fhàg iad an sin e; ach is o an t-aon ni a chuir doilgheas air gu-n robh iad sgith de Dia, agus nach robh suim aca d'a aobhar.

Bha aige ri searmonachadh air là sin ann an Haddington; fad còrr 'us leth-uair choisich e sìos agus suas fa chomhair na h-altarach, agus a ghnuis a' feuchainn doilgheas 'inntinn. Dhùrich e an sin do'n chùpaid. Bha e gu searmonachadh air an dara clàr de'n lagh, ach bha a chridhe a' lasadh an Taoibh a stigh dheth; bha e cud-mhor air son an Tighearna Dia nan sluagh, aig an robh 'fhocal air a dhearmad tre eagal duine, agus cha b'urraim e labhairt air ni ach na truaighean a thigheadh orrasan a thréig Ean agus a theachdairachd. Labhair e gu sonruichte mu na plàighean a bha gu tighinn air Haddington. An sin stad e, ag ràdh, "Dhi-chuimnich mi mi féin, agus an ni a bhi mi dol a lùimheachadh; ach fannadh mo bhriathran deireannach ann 'ur n-inntinn, gus an cuir Dia combhfurtachd ur d'ur n-ionnsuidh."

B'i so a shearmoin dheireannach. Air an là sin ghabh e a cheud deireannach d'a chàirdcan an sin. Cha leigeadh e do Iain Knox dol maille ris; ach chuir e air ais e ag ràdh, "foghnaidh aon air son iobairt." Thàinig e le tighearn Orniston dh'ionnsuidh a thighe. An deigh na suiper, sheinn iad salm, agus chaidh ean d'a shìomar, ag ràdh, 'Gu-n deonaich Dia fois shuaimhneach.'

VII.

Ach cha robh gu bhi do aon 's an tigh an oidheche sin. Mu'n d'fhàinig meadhan-oidheche bha an tigh air a chuartaich le daoine armaichte, agus Iarla Bothwell, Arl-Shiorram Haddington, air an eanam. Mhìnich e a thuras, agus thuir e nach biodh feum ann an eir 'n a aghaidh do bhrìgh gu-n robh an Cardinal e féin air an rathad agus mar uidhe mìle do'n tigh. "Fosglaidh na geatachan," thuir Wishart, "agus toil bheannichte mo Dhé gu robh deanta." Gheall Bothwell gu sòluimte nach èireach dochan sam bith dha, ach gu-n dìonadh e féin e. Feudaich e bhi gu'n do rùnaich Bothwell a ghealladh a chumail. Ach na rùnaich, thug òr a' Chardinal, agus impidh mathar na ban-righ buaidh air a rùn. An deigh a bhi beagan làithean ann an Caisteal Dhùn-èidinn, bha Wishart air a thoirt thairis do Iamban a' Chardinal agus air a thigheadh do'n ghainntir sin ann an Cill-ribhinn d'am b'ainm a' ghainntir-bhotail. Tha an stòch so r'a fhaicinn fhathast. Tha e air chumadh

botal. Tha naoi troidhean a dh'fhad 's an amhaich, agus coithir troidhean fichead 's an iomlan. Tha sé troidhean air leud ann a'g a' bhraighe, ach tha e a' dol na's farsuime gu ruig oched troidhean deug a'g a' ghrund. Bha prìosanaich air an leigeil sìos le slabhairidh a bha ceangailte ri crann iarluin a bha tarsuinn air beul an t-sluichd. Cha-n 'eil aon chuid dorsan no uinneagan ann.

B' ann am mìos *January* 1546 a bha Wishart air a ghlacadh; agus aig deireadh *February*, ghairm an Cardinal na h-easbuigean cruinn gu breith a thoirt air. Chum gu-m biodh samhladh òrduigh anns a' chùis, chaidh barandas iarraidh air Iarla Arainn, a bha 'n a Thànaistear (*regent*) air an rìoghachd 'n uair a bha ban-rìgh Màiri 'n a leanabh. Cha-n e mhàin gu-n do dhiùlt an t-Iarla barandas, ach thoirnisg e do'n Chardinal dol air aghaidh leis an deuchainn gus an ruigeadh e fèin. Ghabh am Beatonach eagal gu-n rachadh a chreic as air, agus shonruich e dol air aghaidh gun am barandas, chum as gu-m biodh a' bhuih air a coimhlionadh mu-n tìgeadh an t-Iarla.

Air a' chend là de'n Mhàrt chaidh Wishart a thoirt an làthair a' Chardinal agus nan easbuigean. Chaidh na cùisean-ditidh a bha 'na aghaidh a lughadh. Dhion e e fèin, agus dhearbha e gu-n robh gach nì a theagaisg e a rèir nan Sgrìobtur. Ach cha robh ceartas na's mò na bha trocair, aig a naimhdean. Bha a bhinn air a toirt a mach, agus bha e air a shònrachadh gu-m biodh i air a cur an gnìomh gun dàil, air eagal gu-m biodh oidhirp air a toirt air a' phrìosanaich a theas-airginn.

VIII.

Bha gunnathan-mòra a' chaisteil air an tionndadh ris an àite 's an robh a' bhinn gu bhith air a coimhlionadh. Bha barra-bhallachan a' chaisteil air an ullachadh le cùirticinan rìomhach, agus le cluasagan-suidhe chum gu-m faigheadh an Cardinal agus na h-easbuigean an sùilean a shàsachadh le piantan an duine naomh so. An dèigh biadh a ghabhail maille ri ceannard a' chaisteil, agus sparradh air a chàirden gus àite thoirt do fhuath no do thogradh dìoghaltais, chaidh Wishart do sheòmar gus am biodh an luchd-marbhaidh deas. Cha b'fhada gus an d'fhàinig iad, agus an d'fhug leo e do'n àit anns an robh a' chrìoch agus an connadh air an ullachadh. Cha robh maslach no tarcais a' b'urrainn daoine dhealbhir air an eamhnadh. Bha a lamhan air an ceangal air a chulaobh, bha slabhairidh throm m'a mheadhon, agus taod m'a mhuineal. 'N uair a thàinig e dh'ionnsuidh an àite, thuit e air a ghlùinean, agus

thubhairt e, "O Shlanuigh air an t-saoghail, dean trocair orm. Athair nàimh, tha mi a' tionndadh mo spioraid 'n ad lamhan naomha-sa."

An sin dh'èirich e agus labhair e ris an t-sluagh, a' deanamh fànuis air fìrinn nan teagasgan e shearmonaich e, agus a' sparradh orra gun iad a thoirt thairis foghlum fòcal air Tighearna air son geur-leannmuinn no trioblaid. "Is ann air son an fhòcal agus an fhìor shoisgeil a tha mise 'n diugh a' fulang, cha-n ann le bròn, ach le inatinn agus cridhe subhach. Thugaibh fàinear; cha-n fàic sibh mi ag atharrachadh dreach. Cha-n 'eil eagal orm roinn an teine dhuachaidh so; agus mar so thu mi 'g aslachadh oirbhe dheanami, ma thig geur-leannmuinn oirbh air sgàth an fhòcal, agus gun eagal a bhith oirbh rompasan a mharbhas an corp, ach aig uach eil comas an t-anam a mharbhadh. Thuit euid gu-n robh mise a' teagasg gu-n caidil an t-anam gus an là dheireannach; ach tha fios cinnteach agam gu-n gabh m' anam a Shuipcar le mo Shlanuighear an nochd mu'm bi e sè uairean."

An dèigh so rinn e urnuigh air son a naimhdean d'an d'fhug e maitheanas, thuit e, le 'uile chridhe. An uair a bha na h-uile nì deas, dh'farr an crochadhair maitheanas air, ag ràdh nach robh esan ciontach d'a bhàs. Phòg Mr. Wishart a ghrùaidh, ag ràdh, "Feuch, sin comharra dhuib air gu bheil mise a' toirt maitheanas duit. A charaid, dean do ghlòthuch." An sin thàinig a' chrìoch. Bha e air a cheangal ris a' chrìoch, agus bha 'n teine air fhaladh. Bha ceannard a' chaisteil 'n a sheasamh lèimh ris ré na h-bìne. Rìs-san thubhairt e, "Gu-n toir Dia maitheanas do'n duine ud a tha 'n a shuidhe cho uaibhreach air a' bhàil; ach tha fios agam nach flada gus am bi e 'n a luidhe an sud ann an tuilleadh tarcais na tha nìs de ghlòir aige." B'ambuil a thachair. Tri mìosan an dèigh so rug dìoghaltas air a' Chardinal. Bha e air a mharbhadh anns a' chaisdeal, agus a chorp air a chrochadh a mach air an dearbh uinneig o'n d' amhaire e air losgadh Wishart.

IX.

Dh'fhuiling Wishart air a' chend là de'n Mhàrt, 's a' bhliadhna 1546. Mur urrainn duinn a ràdh gu'n robh na naimhdean a mharb e aig a bhas na 's lionmhoire na iadsan a mharb e 'n a bheatha, feudaidh sinn co dhiùlt a ràdh nach robh aon nì eile a chabagaidh air aghaidh an t-Ath-leasachadh cho mòr. Bha an duthaich air a h-ullachadh le a shearmonachadh, agus bha a theagasg air a dhaingneachadh le a bhàs. "An so tha an ràdh ud fìor, gu bheil aon neach a' cur, agus neach eile a'

bhuain." Bha mòran de na bhuain Knox 'n a thoradh air cur dhirachdach, urnuigheil Wishart. Agus tha

esan a chuir agus esan a bhuain a' deanamh gairleachais a uis le chèile.

CRAOBHSGAOILEADH AN T-SOISGEIL AGUS LEUDACHADH NA [H-EAGLAIS AIG AN TIGH.]

HOME MISSION AND CHURCH EXTENSION.

Tha mòran, ro mhòran, r'a dheanamh ann an eraobhsgaoileadh an t-soisgeil 'n ar meadhan fèin mar thir. Cha-n 'eil sinn a' tighinn an tràthesa air na bheil de mhuinntir neo-iompaichte ann ar coimhthionalan; 's e tha againn 's an t-sealladh na tha dh'èasbhuidh chothroman agus mheadhnanan suidhichte, agus an àireamh a's lion-mhoire gu mòr na sin, a tha beò ann an dearmad air meadhanan nan gràs, agus ann am mì-bheans follaiseach. Tha gairm labhair ris an eaglais, agus ris

gach eaglais, dol a mach gus na rathaidean mora agus na gàrachan, agus sràidean agus caol-sràidean nam bailtean, a cho-èigreachadh nan dìobarach bochda so gu teachd a steach.

Chuir Dr. Adam, Ceann-suidhe a' Chomuinn a tha air ceann na h-oibre so, Iomradh farsuinn, mionaideach, air beulaobh an Ard-Sheanaidh, mu'n t-saothair a tha air a deanamh. Bheir sinn oidhirp air beagan de so a thoirt aons an ath àireamh.

IOMRADH

MU SHAOTHAIR NA H-EAGLAIS, ANNS NA COLONIES.

COLONIAL MISSIONS.

AFRICA MU DHEAS.—Tha a nis da cho-thional, an ceangal ris an Eaglais againn ann an Lunnainn-an-ear —Baile-mòr na cearnaidh so—aon air gach taobh de 'n amhainn a tha dol troimh 'n Bhaile. Tha so a nochdadh, cia mar a tha 'n luchd-àiteachaidh a dol an lionmhorachd; agus mar a mheadhach an co-thional, gus am b' eigin Eaglais ùr a thogail agus co-thional eile a chur air chois. Tha suil, nach e mhàin gu'm bi an co-thional so comasach air e fèin a chumail suas; ach mar an ceudna comhmadh a dheònachadh gu co-thionalan eile 'chur air chois aons a Cholony so.

Tha an Committee mar an ceudna air faotainn cuiridh blo chùir Natal as leth cuid de luchd-àiteachaidh l'ingui,—àite a tha mu thimchioll cuig mìle deng, a mach blo Bhaile-mòr Natal. Tha iad a' gealltainn faig air trì chend punnd Sasunnach 's a bhliadhna a chur ri chèile, airson a mhinistear—ma gheibh iad e. Tha an Committee aig a bhaile, mar an ceudna a' gealltainn, gu-n dean iad an comhmadh, gus a mhaoin chuideachaidh so a mheadhachadh rè nan trì bliadhna

ud. Tha dochas uime sin, aon an uime ghèarr, gu'm bi ministear air faotainn, a bhitheas deònach a dhol a mach a dh'ionnsuidh na cearnaidh iomallaich so.

EILEANAN FALKLAND.—Bha Mr. Yeoman 'n a mhinistear rè dheich bliadhna anns a chearnaidh so. An deigh dha pilltinn dhachaidh, bha e ear tamaruill gu math duilich do'n Chommittee ministear eile faotainn—a ghabhadh 'àite. Ach a nise, tha Mr. Philip—a tha o chionn ghrathuinn ann an Duneidin Albannach, air aontachadh ri dol a mach. Tha diùil tre bheannachadh an Tighearna gu'm faighear, gu'm bi Mr. Yeoman na teachdaire dileas; agus eudmhor am measg an t-sluaigh, a dh'ionnsuidh an bheil e dol.

Tha Dr. Stuart ministear Dhuneidinn Baile-mòr Otàgo, a' sgrìobhadh gu'n d' rainig Dr. MacGhriogair—a bha roimhe so, a' teagasg ann an Oil-thigh na h-Eaglais Saoiro an Duneidin Albannach—agus gu'm bheil e air gairm faotainn—agus air a shuidheachadh thar a' cho-thional, a tha aon an Sgìre Omaru-mà-dheas. Bha Dr.

Stuart a lathair maille riu—agus mar an ceudna triuir mhinistearan òga a bha air an teagasg le Dr. MacGhriogair 'n nair a bha e anns an Oil-thigh aig a' bhaile.

Tha Dr. Stuart aig innseadh ni eile—gu'n bheil a nise, uiread a mhinistearan, aca agus a tha a dh' eaglais-eann ann—ni nach do thachair 'o chionn bliadhnaichean air ais; oir tha cuimhne aig ar luchd-leughaidh, mar a bha iad a sior thagradh, gu'm biodh tuilleadh mhinistearan air an cur a mach. Tha e mar an ceudna a sgrìobhadh dhachaidh, gu 'n robh an Synod aca cruinn 'o chionn ghoirid; agus am measg nithe eile, gu'n robh e air ainmeachadh, gu 'm bheil maoin cuidenachaidh na h-Eaglais, a toirt da cheud agus tri puinnid deug Sasunnach 's a bhliadhna, do gach ministear.

Tha e mar an ceudna a sgrìobhadh gu'm bheil comas searmonachaidh gu bhi air a thoirt do dhithis dhaoine 'òga, a dh'òileanaichadh anns a Chollège aca féin; agus gu'r e fear dhiu mac do Dhr. Macantòisich a bha roimhe so na mhinistear ainmeil, ann am Baile-Dhuthaich, an Siorrachd-Rois. Tha sin ro thoilichte chluinntin gu'm bheil mac 'athar, agus odha 'Sheanan anns an dreuchd—agus ma bhitheas e coltach ri sheanearachd, bithidh buannachd aig an Eaglais dhe, agus glòir aig an Tighearna.

TIR MHOR NA ROINN-EORPA.

Tha Dr. Somerville a saothrachadh 'o chionn shè miosan anns a' Ghearmailt; agus air dol troimh dhà bhaile dheug de na bailtean a's mo—a' searmonachadh an t-soisgeil. Shoirbhich an Tighearna leis gu mòr. Thàinig slagh lionmhor anns gach baile g' a eisdeachd; agus tha cinneas againn, gu'n robh ananan air an iompachadh a dh' ionnsuidh Chrìosd. Gu'm bheil dusgadh 'n am measg cha'n eil teaganh againn—oir cha'n e mhàin, mar a thubhairt sinn, gu'm bheil muinntir nam bailtean féin a cruinneachadh; ach tha mòran sluaigh a tighinn a' cearnaidhean eile dh'ionnsuidh nam coimnidhean. Mar dhearbhadh eile air so, tha na coimnidhean air an cumail suas ann an iomadh àite 'n deigh do Dhr. Somerville falbh. A chionn nach aithne dha a' Chaint Ghearmailteach, tha e 'n eisiamail eadar-theangair; agus anns gach cearnaidh 's an robh e, tha e na aobhar iongantais mar a thog Dia suas daoine aig am bheil an dà chaint—gu bhi 'nam meadhan air an fhirion—mar a labhair esan i—a liubhairt do'n t-sluagh 'nan caint féin. Biodh 'ar luchd-leughaidh ag ùrnuigh gu'n uisgich Dia gu sòbhair an siol a bha air a chur leis, anns na cearnaidhean dorcha 'ud, gu math do dhaoine agus glòir do'n Tighearna.

PARIS.—Tha deagh obair adol air a h-aghaidh a nì am baile-mòr na Frainge; agus mar an ceudna anns na dùchanna Frangach. Aig ùr-thoisicheadh nan coimnidhean, cha robh a tighinn a dh' eisdeachd, ach dream a bha dol 's a' tighinn. Ach a nis, anns gach ionad anns an robh coimnidhean air an cumail, agus air an leantuin, tha againn earrann de'n t-sluagh a tha air dlu-leantuin ruinn; agus gu riaghailteach a' feitheamh air na meadhanan, o Shàbaid gu Sàbaid. Tha aig àmannan, aig co-dhunadh na seirbhis cho luigha ri ceithir fichead pearsa a' fantuinn air deireadh fo churam anama, agus gu bhi air an teagasg a thaobh slihe na slainte, trid an Tighearna' Iosa Chrìosd. Tha mar an ceudna deagh chunntas againn 'o bhailean eile, anns an Frainge; agus mar an ceudna 'o bhaile a bha thuige so, gu sonruichte fo bhuaidh na Pàpanachd—agus far am bheil a nis, coimnidhean air an cumail, agus mòran sluaigh a' cruinneachadh, a dh' eisdeachd an t-soisgeil.

Tha na ministearan a chuireadh a mach rè a gheanhardh agus an earraich, a shearmonachadh ann an bailtean eile air Tir Mhòr, a toirt dachaidh deagh chunntas.

CIOD A THA GRAS DHE COMASACH AIR A DHEANAMH.

Bha Mr. Guthrie aon de na ministearan a dh'fhuiling airson na Firinn aig am an Ath-leasachaidh, ro ainmeil a bhrìgh cho luigha 'us a bha e 'n a mheadhon air iompachadh. Air oidhche' araidh bha e 'pilltinn dhachaidh gle annoch a dh'ionnsuidh a thighe. Thachair gu'n deach e air seacharan anns a' mhonadh—agus smuainich e gu'r e b' fhearr dha leigeadh leis an each aige a dhol mar a thoilicheadh e; agus e féin carbsadh ri stiuradh Freasdail. Ma dheircadh, rainig e féin agus an t-each tigh tuathanaich. Chaidh e steach, agus dh'iarr e cead suidhe aig taobh an teine gu maduinn. Fhuair e cead so a dheanamh. Bha bean an tuathanaich ro thiunn—dùh air a bhàs; agus co a thàinig a stigh ach sagart Papanach, a thoirt na h-ola bhàis dhi (*extreme unction*). Cha dubhairt Mr. Guthrie smid gus au d'fhalbh e. An sinn, ars' esan ris a' bhean a bha tinn, "Am bheil sin a rinn an sagart, a toirt sìth dhuit ann an suil ris a bhàs?" Cha'n 'eil, ars' ise. An sin labhair e rithe mu shìth trid fuil an Tighearna Iosa. Bha an teagasg air a beannachadh dhi; agus bhàsaich i a' deanamh gairdeachais anns an Tighearna. Chaidh e dhachaidh, agus 'n nair a ràinig e, dh'innis e do'n bhean aige an t-iongantais a chunnaic e. Thàinig mi, 'ars esan, gu tigh far an d'fhuair mi bean ann an staid nàduir—an deigh sin ann an staid gràis, agus mu'n d'fhalbh mi chaidh i steach a dh'ionnsuidh glòire.

MR. ROWLAND HILL.—Bha Mr. Hill 'n a mhinistear ainmeil 'n a latha. Thachair gu 'n d'fhàinig aon da ionnsuidh aig am h-àraidh, airson combarra gu b'òrd an Tighearna. Innis dhomh, arsa Mr. Hill, do bheachd mu oleas pheacaidh, agus mu éifeachd fuil Chrìosd gu a ghlanadh nainn. Thoisich an duine air a bheachdan a chur an cèill—agus dh'innis e brùadar a chunnaic e; agus mar a bhean am brùadar ri 'inntinn; agus mar a bha e mar so air a thoirt fo churam anama. 'N uair a sguir e, fheagair Mr. Hill, agus thubhairt e. Cha'n 'eil mi idir, ars' ean, a deaamh dìmeas air brùadar duine math, ach innsidh mi mu bheachd na 's fearr mu d'fhìm-

chioll, an deigh dhuinn fhaicinn cionnus a ghluaiscas tu an deigh so na do dhùisg.

JAIN NEWTON.—Arsa Mr. Newton, "fhuair mi tuill-each croiu aig mo dhorus féin, no thachair dhomh anns gach cearnaidh eile de'n t-saoghal anns an robh mi riamh. Thuit mi da uair aig mo dhorus féin, agus dhochaid mi mo ghluu gu dona. Cha do thachair nìread so de chion dhomh rè na h-uine gu léir a bha mi ann an duthanna Céiu." Tha so a teagasg dhuinn a bhi a ghuà—agus aig gach àm—aig a' bhaile agus bho na bhaile ga nar eur féin air curam an Tighearna.

TEACHDAIREACHD CHEIN NA H-EAGLAIS.

FOREIGN MISSIONS.

AN TEACHDAIREACHD.—“*Searmonaicheibh an soigheil do gach duil.*” B'i sin àithne ar Tighearna d'a dheisciobluibh. Bha an gràs cho saoiibhir, an gràdh cho mòr, an raon cho farsuing 's gu'n robh e cruaidh eadhon d'a dheisciobluibh an fhuirinn a chreidsinn agus umhlachd a thabhairt d'a fhocal. B' fheudar do Phheadar sealladh agus teagasg àraidh fhaotainn, mu'n d'aontaich e an soigheil a shearmonachadh do Chornelius. Bha'n t-as-creideamh buadhach mar an ceudna an deigh àm an Ath-leasachaidh. Mu thoisich nan ceud bliadhna tha nis a dol seachad, dhuisg an Eaglais o shuain. Bha cuid air am brosnuchadh, gu bhi cuir na cèisde, “A Thighearn cìod is àill lead mise dheanamh?” Anns a bhliadhna 1808, ghabh cuignear fhoghlumach, ann an non de cholaidean America, bòid, gu'n searmonaicheadh iad an soigheil do na Cinnich, nam foghladh an Tighearn dorus gu dol a steach chum na h-oibre. B'o so toiseachadh saothair nan Eaglaisean ann an America, am measg fhineachan doreha na talmhainn. Thachair an ni ceudna am measg nam foghlumach ann an Cill-Rìbhinn agus chaidh sianar teachdairean a mach, lan dùrachd, lan dochais, agus lan creidimh—Nesbit, Duff, Macaoidh, Ewart, Adam, agus Urquhart. A rithisid anns a bhliadhna 1852, thuit an t-ungadh os àrd, air foghlumaichean Dhun-eidinn, agus an lorg sin, chaidh cuignear a chur a mach le teachdaireachd an aibhneis. A rithisid, tha àm urachaidh air tighinn a dh'ionnsuidh ar n-Oil-thighean, agus tha deichnear dhaoine' d'ga, 'g an tairgsaidh féin, air son scribhis an t-shoigheil ann an tìrean céin. Tha feum air luchd-saothrachaidh, agus tha feum air a'giod, chum

an cosdas a ghiulain. Tha cuig mìle pinn Sasunnach a dhith air an Eaglais, air son an Teachdaireachd Chéin air a' bhliadhna so. Co a chuidheas gu'so a dheanamh suas?

SOIRBHEACHADH.—Tha naigheachd air tighinn o carrannan fa leth de na h-Innsean, gu'm bheil am focal air a shearmonachadh a' giulan toraidh. Chaidh dìthis a bhaisteadh leis na teachdairean ann an Tsinsura, agus an Bombai. Chaidh teaghaichean a ghabhail a steach, air an dòigh cheudna, ann an Nagpòr, Madras, Poona, Santal, agus mar an ceudna ann an Africa, agus ann an Siar-Eillean a chuain mu dheas. Aig Nagpòr, shearmonaich Mr. Cooper, agus bhaist e fear, agus a bhean, agus a mhaic, ochd bliadhna' d'oug a dh'aois, aig an aon àm. Bha'n tigh lan gus an dorus de sluagh, Innseanaich agus Eorpaich.

Tha'n t-Ollamh Midsell a nis air dol do Mhadras, a saothrachadh anns an t-soigheil. Tha'n Tighearna a' nochdadh dha combara air mhaith anns gach aite. Tha moran sluagh a tighinn gu chéile a dh'èisdeachd, tha iad a fannuinn le mòr dhuirachd, agus ann an iomadh aite tha cuid a tilgeadh stigh an crannchur le pobull an Tighearna. Tha daigheach an deigh daigheach air an toirt fo cheannas. Cha'n 'eil ach mu cheithir fichead bliadhna 's a deich o'n chaidh a cheud teachdair a mach do na h-Innsean agus tha cuig mìle Teachdair a' saothrachadh, agus 30,000 a cuideachadh anns an obair. “Rinn an Tighearn nithe mora air ar son, bha sinn aibhneach.” Tha am fear cuir a' pilltinn, a' giulan sgabab trom a leis.

AFRICA.

LIBHINGTONIA. — Tha an t-Ollamh Hannington a sgrìobhadh naigheachd 'imrich agus toiseach a shaothair aig Bandawe. Ghabh iad ocd fìchead là air an turas chuain, agus an rathad o Chuilcain gu Libhingtonia. Air an t-slighe bhà dragh 'us trioblaid aca. Bha Tsipatula aon de na Cinn-fheadhna, fò bhlaidh dibhe laidir, agus bha e cruaidh dhoibh faotainn as a lamhan. Fhuair iad deagh dhi-bheatha o'n Ollamh Laws agus na cùirdean bha feitheamh orra. Bha a' cheud Sibaid 'n a làtha sonruichte dhoibhsan. Chruinnich an sgoil-Shibaid aig seachd uairean 's a' mhadainn. Aig leth uair an deigh naoi, chruinnich an Co-thional, thainig mu mhìle pearsa gu cheile air an raon, dlùth do'n tigh sgoile. Bha ocd coinneamhan air an cumail ann an àitean mu'n cuairt, an deigh mheadhon-là. 'S an fheasgar chruinnich an co-thional a rithidh agus shearmonaich Dr. Laws ann an beurla, a gabhail mar stéidh-

theagaisg, "Gloir do Bhia 's na h-ardaibh, sìth' air thalamh, deagh-ghean do dhaoibh." Goidh an deigh dhoibh ruigsinn, ghlac iad ann fiabhras a tha cho buailteach do choigrich, ach le beannachd an Tighearna chaidh iad ann am feabhas gu h-aithghearr. Ach cha'n ann o thinneas a mha'n a tha dragh aca. Tha iad a' gluasad gach là ann an builsgan nan trioblaid. Chaidh trì pearsa fìchead gu ceann shuas na linne, a dheanamh rathad mòr agus gu cuideachadh leis na cùirdean a bha a' saothrachadh an sin. Thainig sluagh na tìre orra gu h-obann, agus mharbh iad naoi pearsa deug dhiubh. Thas a' meas gu bheil luchd-ceannach agus malairt nan trallan 'g an brosnachadh an aghaidh ar saothair. Guidheamaid air an Tighearna dìon a chur orra a la agus a dh'oidhebe. Tha teachdairean air an cur air leth air son Africa agus air son na h-Innsean, agus tha iad ag iarraidh gu'm buanaicidh ar luchd-leubhaidh ann an ùrnuigh air son dìon, gleidheadh, agus beannachadh an Tighearna orra feù agus air an Teachdaireachd.

NA H-IUDHAICH.

BHA a bhliadhna 'a chaidh 'n a bliadhna dhubhaich ann an eachdraidh Israeil. Cha'n 'eil na h-uiread r' a chluinntinn a nis as a bha roimhe so mu'n gheur-leannbhuinn air na h-Iudhaich 's a' Ghearmailt; ach thu e dèistinneach r' a leughadh na bheil iad a' fulang o'n t-sluagh ann an caochladh earannan de Ruisia. Tha fuil air a dòrtadh, agus mòran maoin air a mhill-eadh; agus tha mòran air an co-éigneachadh gu teich-eadh air son fasgaidh do rìoghachdan eile. Cha'n urrainn gun ainneal a bhì oirnn gu'm biodh guiomharan cho an-dìgheach air an deanamh le muinntir a tha 'g ràdh Criosduidhean riutha féin; agus tha e nàdurra gu'm biodh iad 'n an cion-fath air naimhdeas nan Iudhach a dhùsgadh na's mo an aghaidh an t-soisgeil. Is e aon de na h-aobharan air sòn an bheil iad a' buanachadh 'n an diultadh air an t-soisgeul, gu bheil an crann-chur ann an tomhas mòr air a thilgeadh ann an àitean anns nach 'eil iad a' faicinn ach sambladh truailleadh de Chrìosduidheachd, agus nach 'eil aithne aig mòran diubh ach air Chrìosduidheachd nach 'eil sinne a' meas a' airdh air an ainm.

AR FEUM AIR TEACHDAIREAN.

Tha an Comunn air son nan Iudhach ag amhara a

mach, agus a' toirt na h-uile oidhirp air aon no dhà d, teachdairean d Albainn fhaotainn chum an cur a mach a ch do shoirbhich leo fhathast. Tha Amsterdam fhathast gun teachdaire, agus tha feum air aon eile ann an Constantinople. Tha iad a' toirt na cuise as-ir fa chomhair fhòghlumaichean agus shearmonaichean na h-eaglais, le suil ri gu-n dean an Tighearna cridh-eachan cuid a ghluasad gu iad féin a choisrigedh air son na h-earainn so de'n obair.

BRESLAU.

Is e Mr. Edward, an teachdair a th' anns a' bhaile so, teachdair a's sine a tha a' saothrachadh 's an t-scribhis. Tha e air bhì còrr 'ns dà fhichead bliadhna "air a chur air leth air son soisgeil Dé" as leth Israeil; agus le laimh mhaith a Dhé air, tha e a' buanachadh 's an obair le eud agus dòchas gun lasachadh. Tha coimh-thional Gearmailteach aige, a thionail e féin, agus aig am bheil an aon spéis do Israel a tha aige féin. Tha e a' toirt cunntais mu aon òganach a bha air a thoirt

gu Criosd, agus air a bhaisteadh air a' bhliadhna a dh'fhalbh.

FESTH.

Is iad na teachdairean 's a' bhaile so Mr. Moody agus Mr. Koenig, a tha mar an ceudna 'u an aodhairean air a choimhionail Ghearmailteach. Ach maille ri so, tha an obair anns an àite farsuinn agus ioma-ghnèitheach. Tha Mr. Moody ag amharc thairis air an sgoil anns am bheil ceudan de chloinn Iudhach a' faighinn foghlaim sgriobturail, agus a tha air an teagasg le ceithir maighstirean agus dà bhanmaighistir. Tha Mr. Koenig ag amharc thairis air obair nan ceithir-deug fir-ricidh leabharichean (colporteurs). Tha an obair aca so a' lèndachadh, agus tha i ro ghealltuinnach. Tha Dr. Lippper a' buanachadh 'u a shaothair mar léigh-theachdaire, agus anns an tigh-eiridinn tha, mar a's trice, Iudhaich a tha a' faighinn cùram air a ghabhail d'an anaman cho maith a's d'an cuirp. Tha mòran aire air a thoirt mar an ceudna do sgoilean Shàid, agus tha an obair so air meudachadh air a' bhliadhna a chaidh seachad.

Tha Mr. Moody ag innseadh mu dhithis Iudhach a ghabh ris an t-soisgeil, agus d'an do fhrithheil e ordugh a' bhaistidh. A bhàrr orra so tha e ag innseadh mu chùigear eile a tha ann an suidheachadh gealltuinnach.

CONSTANTINOPLE.

Is e Mr. Tomory an teachdaire 's a' bhaile-mhòr so. Tha mòran feuma air a dheanamh 's an àite chudthromach so. Tha sgoil Fhraingis ann air son chailleagan, agus sgoil Ghearmailteach air son ghuillan agus chailleag. Tha seirbhis air a cumail gu riaghailteach 's an eaglais air

an t-Sabaid agus air Di-ciadinnu. Tha da Thigh chungaidhean-leigis ann a tha ro fheumail. Tha da bhaidean ann mar an ceudna air son iompachain agus air son chailleagan. A' bhàrr air so tha tathaich air a dheanamh air na h-Iudhaich aig an tighen fèin; agus tha teagasg air a thoirt do luchd-iarraidh.

Bha cùigear air an baisteadh air a' bhliadhna so chaidh.

PRAGUE.

'S e Mr. Pirie an teachdaire 's a' bhaile so, agus tha Mr. Gottlieb 'u a fhear-cuideachaidh aige. Tha Mr. Pirie a' searmonachadh ann am Beurla agus anns a' chlainn Ghearmailteach, agus tha an fear-cuideachaidh a' dol ann measg nan Iudhach 'u an tighen fèin. Tha an raon so gu maith doirbh a thaobh cho coitcheinn 's a tha ana-croicidh agus foirmeateachd mharbhadh ann measg nan Iudhach; ach tha air uairean luchd-iarraidh na's gealltanaiche a' tighinn á h-èitean eile; agus tha mar an ceudna cothroman luachmhor air buaidh chum maith a chleachdadh air an Eaglais Ath-leasaichte 's an àite, agus aire nam ministearan òga a tharruing dh'ionnsuidh ar n-oibre.

STRASSBURG.

'S e Dr. Fürst an teachdaire 's a' bhaile so, agus tha e air a chuideachadh le Mr. Fink mar shoigseantaiche agus mar leabhar-reiceadair. Tha e a' searmonachadh 's a' bheurla agus anns a' chlainn Ghearmailteach, agus tha sgoil Shàid a nis air a fosgladh a tha a' tairgseadh a bhi soirbheasach. Bha tuilleadh Iudhach a' tathaich air an teachdaire air a' bhliadhna mu dheireadh na air bliadhna air bith roimhe.

CONTRIBUTIONS RECEIVED BY THE TREASURERS OF THE FREE CHURCH,

From 10th April to 10th May 1882, and to 15th May for Sustentation Fund.

SUSTENTATION.		Sustentation Fund.		Sustentation Fund.		Sustentation Fund.		Sustentation Fund.	
James Stewart.....	£250 0 0	Living, Eq., half	year's annuity, less	tax.....	£20 7 5	Melessa.....	£1 15 0	Montrose.....	£0 5 0
Mr. Vernon.....	£2 10 0	To Account of Rest-	due of Estate of late	John Crawford, Jun.,		Black.....	1 10 0	St. John's.....	£0 5 0
Mr. McMillan.....	3 0 0	Eq., per H. Tod				E. M. K.....	10 0 0	Cherry, Aberdeen.....	0 1 2
Mr. Cochran.....	0 0 0	Eq., W.B.,.....	1000 0 0					Tuffin.....	0 1 6
Mr. Arthur.....	2 0 0	Share of Residue of	late Mr. James					St. John's.....	1 10 0
Trustees of late Mr.		Macle, Ruthven.....	51 3 4					Halsdale.....	0 10 0
J. McConnell.....	10 0 0	Legacy by Mrs. Croll						E. M. F., for Disrup-	5 0 0
I. (Edinburgh).....	10 0 0	Legacy by Mrs. Croll						tion Teachers.....	5 0 0
E. P. Wood, Esq.,.....	20 0 0	Legacy by Mrs. David							
R. M. E.....	20 0 0	and interest.....	92 3 2						
W. Davidson, Esq.,.....	25 0 0	Eq., Kilnallie.....	109 0 0						
From a sister, as a		Legacy by Mr. Murray							
Memorial of a dear		Dundee.....	10 0 0						
deceased Brother.....	1 18 6	Trustees of late James							
		Chapelshad.....	0 9 7						

Aged and Infirm Ministers.

PRE-DISRUPTION MINISTERS.

EDUCATION.

HOME MISSION.

HIGHLANDS.

THE FREE CHURCH MONTHLY.

Men.....	£1 6 10	Alms—East.....	£3 4 10
Black.....	5 11 0	Alms—Chalmers.....	3 0 0
Do., for Catherine.....	4 0 6	Men.....	1 0 0
Pock, for do.....	2 10 0	Black.....	3 0 0
E. M. E.....	5 0 0	Faisley Ladies Society, for School at Pestha.....	16 0 6
COLONIES.			
Peables.....	7 0 0	Mr. G. Forsyth.....	1 0 0
Anderson.....	0 0 6	Rev. Rev. M. McGregor, Hibiscus, N. S.	
Dundee—Chalmers.....	0 10 0	A. Friend, Pictou, 5 dolls.	
Do.....	0 17 6	Mr. J. Wallace, do., 11 dolls 60 cents.	
E. M. E.....	5 0 0		

COLONIES.

Dundas—Chalmers ..	0 10 0	5 dols.
Melness.....	0 17 6	Mr. J. Wallace, do.,
E. M. E.....	5 0 0	11 dols 50 cents.

◆ ◆ ◆ ◆ ◆

CONTINENT.		
Glazewald Union.....	8	7 11
Dundee.....	0	15 0
Chapelade.....	0	15 0
Montreux.....	0	15 0
Rack.....	1	10 0
Collections at—		
Comau.....	7	17 0
Montreux.....	3	18 0
Nico.....	80	0 0
Nico.....	2	7 0
D. Douglas Maclean,	26	7 0
Maclean.....	6	7 0
For Female Protestants	4	0 0
at Hyères.....	0	0 0
E. M. E.	5	0 0
<p>LAUREL 25s.</p> <p>A Friend, Hamlet-cook, per Rev. A. Gum, 2s. 0d.</p> <p>Request by late P. Ross, 1s. 0d.</p> <p>Mrs. D. Smith, Street, 10s. 0d.</p> <p> Equal to, 30 5 0</p> <p>E. N. E. 5 0 0</p> <p>L. G. 5 0 0</p> <p>Moody Stuart..... 23 6 0</p> <p>Legacy by Mrs. Small, 23 6 0</p> <p>Small, Street..... 23 6 0</p>		
<p>BOHEMIAN HUSBANDS.</p> <p>A Friend (P.)..... 5 0 0</p>		

• • • • • • • • • •

MONTREUX STIPEND FUND.		FOREIGN.	
D. M'Laren, Esq.,		J. W. A., London,	
Grangemouth.....	5 5 0	for Bengal.....	5 0 0
G. G. M'Kay, do.....	1 1 0		

Kay, do....

JEW.		Lady Elliot, Woltelee, for Bible Woman in Med. Miss., Madras	1 0 0
Ardrossan	0 5 6	W. G., Grove Street, Glasgow, to assist in sending out the	
Larkhall	1 6 9		
Campsie,	0 5 0		

Students who have offered themselves as		COLLEGE.	
Ministeries.....	2 5 0	Edinburgh-Dalry.....	2 13 0
Doctors by Thoms.....	2 0 0	Tennent.....	1 6 0
N. M. E.	5 0 0	Abernethy.....	6 6 0
Collected by Mrs. Burns.....	1 0 0	Dunrobin.....	1 2 0
Dunbarton School.....	2 0 0	Burmeister.....	0 3 0
Napier.....	5 0 0	Glasgow-Union.....	7 2 0
Kato M Kenzie, Ardenale.....	4 0 0	Whithorn.....	0 10 0
And Interest.....	23 16 2	Buckley.....	0 16 0
Collected by Mrs. Funtie, Esq., Swanston (4 years).....	3 3 9	Gundee.....	0 10 0
		Warrackhead.....	3 2 0
		Auld Riccart.....	3 2 0
		Melrose.....	1 0 0
		Edinburgh.....	0 3 0
		Enck.....	2 9 0

Edinburgh—		Young Men's Association, for Cathedral		10	0	0
St. George's Young Men.....		35	0	0		
Miss Chalmers.....		1	0	0		
Proceeds of Concert given by North British Club, for Cath. Mission at India.....						
		10	3	0		
JUBILEE FUND.						
Edinburgh—						
Filing—		B. Brothie (4th instal.).....				
		10				
		0				
		6				
		Rev. C. G. Scott (4th instal.).....				
		20				
		0				
		6				
		J. Jack, jun.....				
		6				
		15				
		0				
		0				
		Rev. J. C. Macphail.....				
		4				
		0				
		0				
		8ms under £1.....				
		0				
		9				
		0				

Glasgow—St

LIVINGSTONIA.		T. Martie, Esq., C.A. (3rd in- stal.).....		50	0	0	
J. W. A., "London,	5	0	0	Miss Knight (2d)	2	0	0
Member of St. An- drew's, Edinburgh,	5	0	0	Mrs. Mackintosh (2nd instal.)...	1	0	0
Mrs. Coulson.....	1	0	0	Miss Macgill (4th	1	0	0
Miss Chalmers.....	1	0	0	instal.).....			
Miss Bruce.....	2	0	0	Mr. Tweale (4th			
F. Bunnie, Esq., Glas-				instal.).....	1	0	0
gow.....	10	0	0	6ms under £1..	0	4	0

[illegible]

CONGREGATIONAL CONTRIBUTIONS.

[illegible]

THE FREE CHURCH MONTHLY.

[illegible]

THE FREE CHURCH MONTHLY.

Sustentation Fund.				Foreign Missions Fund.
Month.	Year 1893-92.	Year 1892-91.	Year 1891-90.	
Drye	8 4 d	2 4 d	2 4 d	
Kingswells	7 5 c	129 12 c	135 10 c	
Waverley	9 1 c	91 4 c	92 4 c	
Newhall	19 4 d	133 8 c	126 4 c	
Pefferlaw	13 4 d	121 31 c	122 12 c	
Alford	5 37 s	91 41 c	96 4 c	
Torry	13 7 s	94 4 c	96 4 c	
Source Book	10 0 c	43 1 c	43 1 c	

KINCARDINE O'NEILL				Foreign Missions Fund.
Month.	Year 1893-92.	Year 1892-91.	Year 1891-90.	
Alford	9 1 c	73 17 c	79 11 c	
Balalier	43 10 s	88 27 c	79 18 c	
Banchory-Ternan	4 10 c	174 18 c	204 7 c	
Crathie	12 12 c	73 2 c	69 19 11 c	
Cluny	12 12 c	73 2 c	69 19 11 c	
Cromarty	18 8 s	63 10 c	61 0 c	
Echt	11 11 c	74 10 c	74 14 c	
Kincardine O'Neil	10 12 c	63 10 c	63 8 c	
Lumphanan	29 0 c	65 0 c	66 10 c	
Mindrum	29 0 c	67 0 c	67 0 c	
Strachan	12 3 s	73 41 c	72 0 c	
Tarland	23 0 c	67 10 c	67 0 c	

ALFORD.				Foreign Missions Fund.
Month.	Year 1893-92.	Year 1892-91.	Year 1891-90.	
Alford	9 0 c	73 17 c	79 11 c	
Alford	3 0 c	63 4 c	63 4 c	
Leigh and Tongh	21 2 s	88 14 c	70 0 c	
Kincardine	1 0 c	27 0 c	27 0 c	
Keeloch-Cashnie	1 0 c	27 0 c	27 0 c	
Thyell	8 10 c	69 1 c	60 1 c	
Strathdon, &c.	1 0 c	22 4 c	22 4 c	

GARIOCH.				Foreign Missions Fund.
Month.	Year 1893-92.	Year 1892-91.	Year 1891-90.	
Blackhall	31 0 c	63 0 c	73 0 c	
Calsimond	33 8 c	101 4 c	103 2 c	
Garioch	13 8 c	131 1 c	114 14 c	
Glenn	41 10 c	130 0 c	114 14 c	
Inverurie	29 4 d	27 12 c	29 6 11 c	
Kilbrannoch	29 4 d	27 12 c	29 6 11 c	
Kilbrannoch	29 4 d	27 12 c	29 6 11 c	
Kilbrannoch	29 4 d	27 12 c	29 6 11 c	
Kilbrannoch	29 4 d	27 12 c	29 6 11 c	
Kilbrannoch	29 4 d	27 12 c	29 6 11 c	

ELLON.				Foreign Missions Fund.
Month.	Year 1893-92.	Year 1892-91.	Year 1891-90.	
Cruden	46 0 c	129 0 c	124 9 c	
Ellon	3 0 c	78 0 c	77 9 c	
Foveran	7 10 c	50 0 c	57 9 c	
Madzie	21 0 c	116 13 c	118 10 c	
New Machar	43 10 c	125 6 c	155 2 11 c	
New Piddle	34 10 c	73 10 c	77 12 9 c	
Old Deer	5 10 c	123 0 c	113 0 c	
Old Deer	5 10 c	123 0 c	113 0 c	
Old Deer	5 10 c	123 0 c	113 0 c	

DEER.				Foreign Missions Fund.
Month.	Year 1893-92.	Year 1892-91.	Year 1891-90.	
Chirnside	19 0 c	100 0 c	134 0 c	
Forres	10 12 c	52 0 c	59 0 c	
Longside	22 0 c	50 0 c	51 0 c	
New Deer	29 0 c	171 18 c	171 3 7 c	
New Piddle	15 18 c	61 12 c	61 11 c	
Old Deer	27 8 c	121 9 c	114 7 11 c	
Old Deer	27 8 c	121 9 c	114 7 11 c	
Old Deer	27 8 c	121 9 c	114 7 11 c	
Old Deer	27 8 c	121 9 c	114 7 11 c	

TURF.				Foreign Missions Fund.
Month.	Year 1893-92.	Year 1892-91.	Year 1891-90.	
Aberlathie	19 0 c	60 12 c	62 1 9 c	
Blackburne	24 0 c	64 0 c	61 0 c	
Forres	33 0 c	64 0 c	61 0 c	
Forres	33 0 c	64 0 c	61 0 c	
Forres	33 0 c	64 0 c	61 0 c	
Forres	33 0 c	64 0 c	61 0 c	
Forres	33 0 c	64 0 c	61 0 c	
Forres	33 0 c	64 0 c	61 0 c	
Forres	33 0 c	64 0 c	61 0 c	

FORDYCE.				Foreign Missions Fund.
Month.	Year 1893-92.	Year 1892-91.	Year 1891-90.	
Bain	32 0 c	30 0 c	298 6 11 c	
Bain	32 0 c	30 0 c	298 6 11 c	
Bain	32 0 c	30 0 c	298 6 11 c	
Bain	32 0 c	30 0 c	298 6 11 c	
Bain	32 0 c	30 0 c	298 6 11 c	
Bain	32 0 c	30 0 c	298 6 11 c	
Bain	32 0 c	30 0 c	298 6 11 c	
Bain	32 0 c	30 0 c	298 6 11 c	
Bain	32 0 c	30 0 c	298 6 11 c	

STRATHGROVE.				Foreign Missions Fund.
Month.	Year 1893-92.	Year 1892-91.	Year 1891-90.	
Relie	7 13 c	318 10 c	7 10 11 c	
Strathgrov	3 2 c	61 11 c	64 7 c	
Strathgrov	3 2 c	61 11 c	64 7 c	
Strathgrov	3 2 c	61 11 c	64 7 c	
Strathgrov	3 2 c	61 11 c	64 7 c	
Strathgrov	3 2 c	61 11 c	64 7 c	
Strathgrov	3 2 c	61 11 c	64 7 c	
Strathgrov	3 2 c	61 11 c	64 7 c	
Strathgrov	3 2 c	61 11 c	64 7 c	

ABERNETHY.				Foreign Missions Fund.
Month.	Year 1893-92.	Year 1892-91.	Year 1891-90.	
Aberlathie	26 0 c	79 0 c	60 0 c	
Alvie	6 0 c	116 18 c	116 8 c	
Cromarty	6 0 c	116 18 c	116 8 c	

Sustentation Fund.				Foreign Missions Fund.
Month.	Year 1893-92.	Year 1892-91.	Year 1891-90.	
Dunhill	2 4 d	2 4 d	2 4 d	
Kingswells	8 0 c	100 0 c	100 0 c	
Kirkcaldie	9 12 c	109 4 c	117 6 c	
Laggan	10 0 c	104 0 c	114 0 c	

ABERLOUR.				Foreign Missions Fund.
Month.	Year 1893-92.	Year 1892-91.	Year 1891-90.	
Aberlour	37 10 c	72 0 c	71 10 c	
Burnside	70 0 c	70 0 c	70 0 c	
Inverlorn	38 13 c	82 0 c	81 10 c	
Kirkcaldie	18 10 c	79 13 11 c	80 0 c	
Marischal	40 18 c	123 1 c	124 0 c	

ELOIN.				Foreign Missions Fund.
Month.	Year 1893-92.	Year 1892-91.	Year 1891-90.	
Alvie	32 0 c	125 0 c	123 7 c	
Burghead	13 0 c	167 18 c	163 0 c	
Elgin	27 4 c	309 9 10 c	298 2 3 c	
South	18 7 c	140 18 c	140 18 c	
South	18 7 c	140 18 c	140 18 c	
South	18 7 c	140 18 c	140 18 c	
South	18 7 c	140 18 c	140 18 c	
South	18 7 c	140 18 c	140 18 c	
South	18 7 c	140 18 c	140 18 c	

FORRES.				Foreign Missions Fund.
Month.	Year 1893-92.	Year 1892-91.	Year 1891-90.	
Dunhill	7 18 10 c	63 10 c	65 9 c	
Dunhill	7 18 10 c	63 10 c	65 9 c	
Dunhill	7 18 10 c	63 10 c	65 9 c	
Dunhill	7 18 10 c	63 10 c	65 9 c	
Dunhill	7 18 10 c	63 10 c	65 9 c	

INVERNESS.				Foreign Missions Fund.
Month.	Year 1893-92.	Year 1892-91.	Year 1891-90.	
Davies	23 10 c	97 0 c	92 13 c	
Dores and Dore	23 10 c	97 0 c	92 13 c	
East	18 10 c	192 1 c	179 11 10 c	
Inverness	29 9 c	4 50 18 c	4 50 18 c	
North	29 9 c	218 13 c	216 10 c	
South Street	29 9 c	218 13 c	216 10 c	
West	29 9 c	218 13 c	216 10 c	
Kilbrannoch	29 9 c	218 13 c	216 10 c	
Kilbrannoch	29 9 c	218 13 c	216 10 c	
Kilbrannoch	29 9 c	218 13 c	216 10 c	

NAIRN.				Foreign Missions Fund.
Month.	Year 1893-92.	Year 1892-91.	Year 1891-90.	
Anderson	11 17 c	60 10 c	60 10 c	
Anderson	11 17 c	60 10 c	60 10 c	
Anderson	11 17 c	60 10 c	60 10 c	
Anderson	11 17 c	60 10 c	60 10 c	
Anderson	11 17 c	60 10 c	60 10 c	

CHRONKY.				Foreign Missions Fund.
Month.	Year 1893-92.	Year 1892-91.	Year 1891-90.	
Ardoch	3 10 c	83 10 c	83 10 c	
Cronarty	3 10 c	83 10 c	83 10 c	
Fortrose	3 10 c	83 10 c	83 10 c	
Kilbrannoch	3 10 c	83 10 c	83 10 c	
Kilbrannoch	3 10 c	83 10 c	83 10 c	

DINGWALL.				Foreign Missions Fund.
Month.	Year 1893-92.	Year 1892-91.	Year 1891-90.	
Alford	17 3 c	103 0 c	103 0 c	
Dingwall	52 17 c	216 19 c	223 7 c	
Foldside & Coutin	51 18 10 c	154 0 c	152 9 10 c	
Kilbrannoch	51 18 10 c	154 0 c	152 9 10 c	
Kilbrannoch	51 18 10 c	154 0 c	152 9 10 c	
Kilbrannoch	51 18 10 c	154 0 c	152 9 10 c	
Kilbrannoch	51 18 10 c	154 0 c	152 9 10 c	
Kilbrannoch	51 18 10 c	154 0 c	152 9 10 c	
Kilbrannoch	51 18 10 c	154 0 c	152 9 10 c	

TAIN.				Foreign Missions Fund.
Month.	Year 1893-92.	Year 1892-91.	Year 1891-90.	
Balderston	42 0 c	63 10 c	61 7 c	
Forres	29 0 c	185 18 c	180 10 c	
Kilbrannoch	42 0 c	63 10 c	61 7 c	
Kilbrannoch	42 0 c	63 10 c	61 7 c	
Kilbrannoch	42 0 c	63 10 c	61 7 c	
Kilbrannoch	42 0 c	63 10 c	61 7 c	
Kilbrannoch	42 0 c	63 10 c	61 7 c	
Kilbrannoch	42 0 c	63 10 c	61 7 c	
Kilbrannoch	42 0 c	63 10 c	61 7 c	

DORNOCH.				Foreign Missions Fund.
Month.	Year 1893-92.	Year 1892-91.	Year 1891-90.	
Asynt	10 18 c	62 7 c	68 0 c	
Clyde	10 18 c	62 7 c	68 0 c	
Croch	10 18 c	62 7 c	68 0 c	
Croch	10 18 c	62 7 c	68 0 c	
Croch	10 18 c	62 7 c	68 0 c	
Croch	10 18 c	62 7 c	68 0 c	
Croch	10 18 c	62 7 c	68 0 c	
Croch	10 18 c	62 7 c	68 0 c	
Croch	10 18 c	62 7 c	68 0 c	

TONGUE.				Foreign Missions Fund.
Month.	Year 1893-92.	Year 1892-91.	Year 1891-90.	
Albany	19 11 c	69 11 c	60 7 c	
Albany	19 11 c	69 11 c	60 7 c	
Albany	19 11 c	69 11 c	60 7 c	
Albany	19 11 c	69 11 c	60 7 c	
Albany	19 11 c	69 11 c	60 7 c	

Sustentation Fund.				Foreign Missions Fund.
Month.	Year 1893-92.	Year 1892-91.	Year 1891-90.	
Strathgrov	8 4 d	8 4 d	8 4 d	
Strathgrov	8 4 d	8 4 d	8 4 d	
Strathgrov	8 4 d	8 4 d	8 4 d	
Strathgrov	8 4 d	8 4 d	8 4 d	

CAITHNESS.				Foreign Missions Fund.
Month.	Year 1893-92.	Year 1892-91.	Year 1891-90.	
Berrisdale	3 0 c	80 15 c	81 0 c	
Bow	21 0 c	100 0 c	100 0 c	
Braun	21 0 c	100 0 c	100 0 c	
Cannibay	21 0 c	100 0 c	100 0 c	
Hamden	21 0 c	100 0 c	100 0 c	
Harbich	23 7 c	127 13 c	131 8 c	
Harbich	23 7 c	127 13 c	131 8 c	
Harbich	23 7 c	127 13 c	131 8 c	
Harbich	23 7 c	127 13 c	131 8 c	

LOCHABER.			
Month.	Year 1893-92.	Year 1892-91.	Year 1891-90.
Apperross	6 12 c		
Corrach	1 4 10		
Gairloch	0 10 3		
Glenisg	1 3 0		
Glenashel	2 0		
Lochalish, &c.	1 2 0		
Lochbroom	..		
Lochcarron	..		
Ploddon	..		
Poolwee	..		
Shieldaig	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		
	..		